

KÄSMUS TÄHISTATAKSE NELJAKORDSET JUUBELIT

Käsmu küla rahvas otsustas juba möödunud aastal, et 1991. aasta suvel tuleks kodukülas ette võtta üleilmne käsmulaste kokkutulek ehk Käsmu päevad.

1453. aastal arhiiviallikais esmakordselt mainitud Käsmu küla on mitme sajandi jooksul olnud perede ja rahvaarvu poolest kohalike rannakülade hulgas kõige suurem. Möödunud sajandi lõpust kuni 1933. aastani, mil Käsmu Merekool kriisi ajal suleti, oli küla Viru, ehk ka kogu Põhja-Eesti merenduse-laevanduse keskus. Seda on peetud Eesti suurimaks meresküla laevanduse keskuseks, siit pärit meremeeste, kaptenite ja merekooliga. Eesti Vabariigi ajal oli 125—130 maja ja umbes 500 elanikuga Käsmu silmapaistvalt heakorrastatud.

Käes on 1991. aasta ja see tähendab Käsmu külale neljakordset juubelit.

- 100 aastat tagasi, 1891. aasta suvel lasti Käsmu rannas vette Käsmu ja kogu Viru ranna esimene suur kaugesõidu purjelaev (ookeanilaev) «Salme».
- 100 aastat tagasi ehitati ja sai valmis Käsmu meremeeste algatusel, kulul ja oma jõududega ehitatud tuletorn.
- 100 aastat tagasi, 1891. ja 1892. aasta suvel korraldati Käsmu lähel esimesed purjepaatide võidupurjetamised — Käsmu regatt.
- 80 aastat tagasi, 1. juulil 1911. aastal, asutati ja registreeriti Käsmu Kaubalaevastiku Meremeeste Selts.

Enne Käsmu päevade avamist organiseeritakse küla korrastamise ja kodukaunistamise päevi, sealhulgas kalmistu korrastamine ja kabeli sisemine remont, et küla pidustusteks kenasti korras oleks.

Lille- ja lipvehthes Käsmusse on 22.—24. juunini kutsutud kõik kodu- ja välismaal elavad käsmulased ja teised Käsmust lugu pidavad inimesed.

Laupäeval, 22. juunil:

- kogunemine Käsmu kabelimäele,
- jumalateenistus Käsmu kabelis ja Käsmu lipu õnnistamine,
- lipu heiskamine rahvamaja esisel väljakul,
- aktus — avamine ja tervitused,
- näituse avamine rahvamajas,
- mälestusmärgi avamine purjelaeva «Salme» ja teiste Käsmu purjelaevade ehitamise kohas Sepa ninaksel,
- piduõhtu Käsmu rahvamajas, ettekanded Käsmu küla ja laevanduse ajaloost.

Pühapäeval, 23. juunil:

- jalutuskäik Käsmu ajaloolistes ja populaarsetes paikades (kalmistu, Kivikülv, Matsikivi, Vana-Jüri, Õnnekivid jne.),
- sõidud paatidega Käsmu lähel,
- vabaõhukontsert ja ühislaulmised,
- jaanilaupäeva õhtu — jaanituli, meelelahutuslikud ettekanded,
- päevade lõpetamise aktus, lipu langetamine.

Esmaspäeval, 24. juunil käiakse ekskursioonidel naaberkülad — Võsul, Pedassaarel, Vergis, Altjal, Palmse mõisas ja Ilumäe kalmistul.

Kõigilt Käsmu päevadest huvitatult ootavad ettepanekuid ja soovitusi ning armavad teavet küla kodu-uurijad Alice Pikamäe (tel. 99-139, Käsmu) ja Karl Kristenbrun (tel. 516-003).

Karl KRISTENBRUNIGA
ajas juttu Medris JURS
Edgar KASE foto

